

## פרק ג

## קנין התורה

ראשית חכמה קנה חכמה וכל קנין  
קנה בנה.

(משלי ד' ז')

## מ"ח קניני התורה בקנין קדושי האשה

כתב בספר ראשית חכמה (ח"א שער הקדושה פ"ד ל"א) דמ"ח קניני התורה הם כקנין קדושי האשה וז"ל, והנה הדין הוא שהאשה נקנית בשלשה דרכים וקנין זה הוא קדושין, כן מציאות התורה הנקראת בת מלך וקידושיה שיתן לה האדם עד שתהא נשואה לגלות סתריה הוא ע"י מ"ח דברים הנזכרים עכ"ל.

וכ"כ בספר מעלות התורה (עמוד נ"א הוצאה מנוקדת) לגבי אחד מקניני התורה והוא הלימוד "בשמחה", וז"ל וכתוב עבדו את ה' בשמחה ואיתא בספרי זו דברי תורה, וכתוב "והיתה" עמו וקרא בה כל ימי חייו והיתה לשון חבור וקדושין וכמו והיתה לאיש אחר שצריך לשמוח עמה ולהיות לחבר עמה ובוזה ישבור כח היצה"ר עכ"ל, וכן אמרו בעירובין נ"ג עלן בנערה, אמרי לה אשה ואמרי לה מסכתא.

ומבואר בזה מש"כ הגר"א (משלי ל"א כ"ט) שכשהאדם זוכה למ"ח דברים שהתורה נקנית נקרא "אשת חיל" (חיל בגמטריא מ"ח), וע"ש עוד בפסוק י' דעל זה נסוב כל המזמור דאשת חיל.

## התורה נמשלה לאשה

כתב החיד"א בפירושו לאבות פ"ו א' דמאחר ומצינו בכמה מקומות שהתורה נמשלה לאשה יש ללמוד מחיוביו כלפי אשתו לחיובו בלימוד התורה וז"ל, דהתורה נמשלה לאשה וכדז"ל אשת חיל על התורה, ולכן יש ללמוד מחיוביו כלפי אשתו לחיובו ללימוד התורה שחייב בעונתה לא לבטל קביעת עתים לתורה וחייב במצות פריה ורביה לחדש חדושים בתורה, ודקי"ל באו"ח סימן ר"מ שלא יכוין להנאתו כן הוא בתורה דכשם שאחז"ל (קדושין ע') הנושא אשה לשם ממון הויין לן בנים שאינם מהוגנים והממון אבד כן העוסק בתורה לקנות ממון לא סליק שמעתא אליבא דהלכתא וחדושיו אינם מהוגנים וכמו שאחז"ל (תענית כ"ו ע"ב) שאסור לישא אשה לשם יופי כך אסור ללמוד ע"מ לקרוא רבי עכ"ל.

וכ"כ בספר ראשית חכמה שער הקדושה פ"ז אות ל"ג בענין מי שמבטל קימת חצות ללימוד התורה וז"ל וכיון שת"ח זה אינו קם השכינה תתרעם עליו שאין לו אהבה בה שהרי מבטל עונתה ואינו חושש לה והקב"ה ג"כ יתרעם עליו כי מבטל עונת בתו שהיא התורה

## תורתך קנין התורה שעשועי תנט

וכבר נמשלה התורה לבת מלך וכו' ואמרו רז"ל (פסחים מ"ט ע"ב) תני ר' חייא כל העוסק בתורה בפני ע"ה כאלו בועל ארוסתו בפניו שנאמר תורה צוה לנו משה מורשה אל תקרי מורשה אלא מאורסה עכ"ל, והוסיף שם עוד באות ס"ד וז"ל וכלי ספק שהמתמיד במדה זו יתגלו לו סתרי תורה שאין האשה מגלה סתריה אלא לבעלה עכ"ל.

וכן ראיתי מביאים בשם הרשב"א (ספר מנחת הקנאות) כלפי מי שמצרף לתורה לימוד שאר חכמות חיצוניות, וז"ל ולא תשגה בזרה שהוא עוון פלילי כי הוא זימה ואלוקינו שונא זימה תורתנו ודברי חכמינו תורה צוה לנו משה מאורסה ומזבח מוריד דמעות על המגרש אשתו הראשונה אשר נשא, וכן מצינו גבי הבטלה שמכונה בשם אשה זרה כמובא בספר החרדים פרק ס"ה, ועי"ש עוד בפרק ס"ו שלעומת זה התורה היא אשת נעורים מיום שלימדו אביו תורה צוה, וראה עוד בסיום דבריו הנחמדים שם, זאת האשה כבודה בת מלך פנימה מלכו של עולם "ואתה חתן המלך מה נעים גורלך" עכ"ל.

### ע"י המ"ח קנינים נעשה כמעין הנובע בתורה

הובא במדרש שה"ש פ"ד ט"ו על הפסוק מעיין גנים באר מים חיים, אמר ר' יוחנן ארבעים ושמונה פעמים כתוב בתורה באר כנגד ארבעים ושמונה דברים שנקנה בהם התורה, הה"ד מעיין גנים באר מים חיים, ועי"ש ברד"ל מעיין גנים, גן התורה מתקיים במי שיש בו מדות שהתורה נקנית בהן כמנין באר עכ"ל, וכבר אמרו בברכות נ"ו ע"ב דבאר הוא סימן לתורה והרואה באר בחלום מצא תורה עי"ש.

ונראה בביאור הדבר שע"י המ"ח קנינים נעשה כבאר שהוא כמעין הנובע מעצמו ואינו רק כבור שמימיו מכונסים, וכדאמרינן בע"ז י"ט ע"א עולא רמי כתיב שתה מים מבורך וכתוב ונוזלים מתוך בארך (משלי ה' ט"ו), בתחלה שתה מבורך ולבסוף מתוך בארך, ופירש רש"י בורך מים מכונסים וסופן כלים, בארך מים חיים ואין פוסקים, ובבאור הגר"א שם במשלי הוסיף, וז"ל שלשה זמנים בתורה אחד כשהוא לומד מרבו שני כשלומד לעצמו שלישי כאשר מלמד לאחרים וכו', וזהו שתה מים מבורך היינו כשמקבץ מים ממקום אחר שלומד מאחרים, ונוזלים מתוך בארך כשאתה לומד לבדך ותחדש דברים והוא כמעין הנובע עכ"ל. הרי שבחינת באר הוא מי שמחדש בתורה עד שנעשה כמעין הנובע, ואפשר דכל שעמל בתורה על מ"ח קניניה נעשה בורו לבאר מים חיים שהוא מחדש בתורה כמעין הנובע שמימיו אינם כלים, וכ"כ האוה"ח (במדבר י"ט ב') וז"ל ואין לך מצוה ומצוה שאין בה סודות נעלמים הנגלים למשה ולאדם ראוי המשיג לקנות קנין התורה במ"ח דברים השנויים במשנת חסידים (אבות פ"ו) שאז מגלים לו רזי התורה שגילה ה' למשה מסיני עכ"ל.

### יראה מביאה לתורה ותורה מביאה ליראה

שבת ל"א ע"ב, כל אדם שיש בו תורה ואין בו יר"ש דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימיות ומפתחות החיצוניות לא מסרו לו בהי עייל, מכריז ר' ינאי חבל על דלית ליה דרתא